GAZETA LWOWSKA.

We Srodę **N^er. 136.** 25. Listopada 1829.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— *Z Wiédnia d. 17. Listopada.* —

Zwłoki JKWys. dostojnéj Arcy-Xiężnéj Maryi Beatrix Xiężnéj d'Este, Xiężnéj Massy i Karrary, wystawiono dzisiaj rano o godzinie 8méj w c. k. przydwornym parafijalnym kościele i dzisiaj z południa o godz. 4. będą ze zwyczajną okazałością w grobach c. k. rodzinnych u OO. Kapucynów na nowéj targowicy złożone. Jutro d. 18. z południa o godzinie 3téj odprawione będą ze zwykłą uroczystością wilije, a nazajutrz d. 19. przed południem o godzinie 11téj nabożeństwo żałobne za dostojną Zmarłą.

Żałobę po zmarłéj Arcy-Xiężnéj przywdzieje Dwór stósownie do najwyższego rozkazu w d. 17. Listopada, i takową nosić będzie przez sześć tygodni z odmianą, mianowicie: przez cztéry tygodnie, t. j. od d. 17. Listopada do d. 14 Grudnia włącznie grubą, a potém przez dwa tygodnie t. j. od d. 15. aż do d. 28. Grudnia włącznie, cienką.

C. k. połączona Kancellaryja nadworna miejsce Sekretarza Gubernijalnego przy Gubernijum Galicijskiém, opróżnione przez mianowanie Radcą Gubernijalnym i tymczasowym Sprawującym interessa w Krakowie Franciszka Lorenz, nadała pierwszemu Kommissarzowi Cyrkułowemu Kołoméjskiemu Karolowi Masches.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka południowa.

List z Hawanny z d. 19. Września donosi: »Pod d. 15. t. m. oznajmiono tu urzędownie, że D. F. de Herrerany O'Reilly otrzymał tytuł Kastylijskiego Granda z imieniem Margrabi Villalta. — Uznano potrzebę przywieźć na pamięć i zaostrzyć istniejące przepisy przeciw zbiegóstwu wojska, szczególniéj na okrętach — Tutejszy Dziennik zawiéra wyimki z Gazet Veracruzkich do d. 24. Sierpnia dochodzących, z którch na korzyść naszéj wyprawy wnosić można o wielkiéj nędzy, rozprzężeniu i anarchii w Mexyku. Umieszczamy tylko następujący rozkaz Jenerała la Garza; »Jeneralne dowództwo i Inspekcyja wewnętrznych Państw wschodnich, Z uwagi, iż w czasie wojennym, który nam zagraża, jest moim obowiązkiem przedsięwziąć jakie tylko mogą być środki ostrożności, dla zapobieżenia, iżby nieprzyjaciele jakimbądź sposobem od mieszkańców, mając powód lub bez takowego, nie otrzymali wsparcia lub pomocy, któreby ich zamiarom dogodne były; zważiwszy, że potyczki bywają pomyślne lub na szkodliwe wypadki i zdarzenia są wystawione; nakoniec przekonany, że najście Hiszpanów jest zarozumiałém przedsięwzięciem, na ukaraniu którego całemu narodowi zależy; postanowiłem, aby następujące środki bezwarunkowo w tém mieście zostały wykonane. 1) Każdy Mexykanin, jakiéjbądź klassy, płci i stanu, który, gdy jest w stanie, nie opuści miasta w razie, gdyby nieprzyjaciele zajęli port, lub się do niego zbliżyli, powinien być jako zdrajca ojczyzny uważany i zasłużonéj ulegać karze. 2) Równie za takiego uważany być powinien ten, który nie zabierze lub nie wyszle naprzód wszystkich swoich pieniędzy i effektów, jakie mogłyby być potrzebne nieprzyjacielowi, któremu każdę pomoc w żywności, bydle i t. p. odejmować należy .3) Ci, którzy znajdują się w okolicy i pilnują mieszkań, lub są około robót w polu, w razie, gdy nieprzyjaciel nadciąga, powinni uchodzić i pędzić wewnątrz wszystkie konie, muły, osły, woły i inne zwierzęta, jakie napotkają, aby ich nieprzyjaciel nie mógł zabrać. Wszystkim władzom nakazuje się pod ścisłą odpowiedzialnością czuwać nad wykonaniem powyższych przepisów, których dobro i usługa ojczyzny wymaga. — W mieście Tampiko d. 5. Sierpnia 1829.«

Traktat między Hajtą a Francyją ma być teraz ostatecznie zatwierdzony; ma ón zawierać zupełne uznanie Rzeczypospolitéj i ustalić stosunki handlowe obudwóch krajów na zasadzie systematu wzajemności.

List z Havre de Grace z d. 26. z. m. donosi: »Wiadomości nasze odebrane wprost z Buenos Ayres dochodzą do d. 4. Sierpnia. Nie są one bardzo pocieszające, albowiem przypuszczają obawę, że wewnętrzne niezuaski i wojna domowa Rzeczpospospolitę Argentyńską dotąd niszcząca, nie tak prędko będą mogły być załatwione. O potyczce, którą Jenerał Paez Buenos Ayreski stoczył z Jenerałami Quirogą i Bustos w dniach

)(

20. i 21. Lipca pod murami Kordowy, dodają jeszcze następujące szczegóły: Takie było rozjątrzenie w dniu potyczki, że dwunastoletnie dzieci z nożem w ręku starały się mścić śmierci swoich krewnych na ciałach poległego wojska Buenos-Ayreskiego; szczęściem zwyciężył Paez; wszystkie tabory wojska przeciwnego, 700 jeńców, 25,000 wołow, oraz 17,000 koni wpadły w ręce zwycięzców. W bagażach Quirogi znaleziono listy pewnego angielskiego dyplomatyka, których treść każe się domyślać, że ajenci angielscy starają się wspierać jedno stronnictwo ujęte dla interesu Anglików.

Hiszpanija.

W d. 24. z. m. namieniła Gazeta nadworna po raz pierwszy o wyprawie do uspokojenia Nowej Hiszpanii, o czém mówić wcześniéj, jak wyraża nie dozwoliły jéj polityczne względy. Tymczasem wiadomości przez nią podane ograniczają się na odezwach z tego powodu do wojska wydanych, jakoteż na wiadomych już doniesieniach z Gazet północno-amerykańskich o wylądowaniu pod Tampiko. Liczbę wojska, które wylądowało, podaje też na 3,500 ludzi. — W d. 27. znowu o tém mówi: Przed sześciu laty wyraża, Hiszpanija przedstawiała obraz człowieka przychodzącego do zdrowia, który atoli po długiéj febrze nie mógł chodzić bez cudzéj pomocy. Nie mając wojska, marynarki, dochodów, bez zgody wewnątrz, bez powagi zewnątrz, musiała nawet użyć pomocy obcéj do utrzymania swojego politycznego bytu; lecz sześć lat monarchicznego rządu dostatecznemi były do jéj restauracyi. Teraz ma ona znaczne wojsko, bandery jéj powiewają na najodleglejszych morzach; zobowiązania się jéj skarbu są dopełniane i potrzeby przemysłu zaspokajane; ludy cieszą się pokojem i dobrze urządzoną administracyją sprawiedliwości, i Gabinet Madrycki używa niepodległości, jaką nawet nie cieszył się w czasach największéj pomyślności; miał ón istotnie wpływ na rozwiązanie pytań Europejskich. Pozostałoż jeszcze coś do uczynienia?— Tak. Potrzeba było okazać światu, iż pomimo śmiertelnego uspienia i obojętności w sercu hiszpana, jeszcze nie wymarły owe cnoty, któremi się w dawnych czasach szczycił, które w roku 1808 świat w podziwienie wprawiły; i toteż dzieje w téj chwili. Trzy tysiące Hiszpanów rozpoczęło na ziemi mexykańskiéj wielkie dzieło, aby owe kraje prawemu ich Panu znowu powrócić. Trzy tysiące Hiszpanów, na ziemi Rzeczypospolitej, któréj potęgę pisma rewolucyjne tak silną nam wystawiają, — odważyło się ogłosić królewskie zwierzchnictwo; dzieło Ferdynanda Cortez, które zdawało się być właściwe tylko bajecznym czasom heroizmu, ponawia się w wieku niewieściéj słabości przez innych Hiszpanów wypełnione.— Jeźli takowe jest jedynie skutkiem karności wojskowéj, tedy karność ta jest bohaterska, jeźli to waleczność była, tedy była to znamienita waleczność; jeźli ją zowią zarozumiałością, jak to czynią oszczercy Hiszpanii, tedy zarozumiałość ta jest wspaniałomyslnej matki, która postrzegłszy, iż odzież syna w płomieniach, bierze go w objęcie swoje, aby go przyciskając do łona swojego, pożar ugasiła.«

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Podług najnowszych wiadomości z Windsoru Król Jmć jeszcze przed Bożem narodzeniem uda sie do Brightonu i tamże kilka tygodni zabawi.

W d. 29 z. m. gdy P. Shiel stawił się podczas spisu wolaninów w Louth w Irlandyi, wyprawili ciż dla niego ucztę. Zamiarem jego jest wystąpić jako kandydat do wyboru na deputowanego z tegoż Hrabstwa, i zdaje się, że już wielka część wyborców jest za tém; albowiem przeszło 100 zebrało się dla dania mu téj uczty i przy spełnieniu toastu głosno się wyrażali, aby przy pierwszém opróżnieniu miejsca w Parlamencie, Hrabstwo to mógł reprezentować. P. Shiel w długiéj mowie dziękował za ten toast i zwracał rzecz do tego, że i północni Amerykanie osiągnąwszy niepodległość wybierali na reprezentantów swoich, tych, którzy onym pomogli do wywalczenia wolności. »Czyli« rzekł ón, »należę do tych, którym w niejakim względzie obowiązani są Katolicy Irlandzcy, do was należy to rozwiązać. Następujący wybór będzie probą nie waszej wdzięcznosci, lecz moich osobistych zasług« Gdy P. Shiel w ciągu swojéj mowy przyszedł go odpowiedzi na pytanie: Cóż dotąd zrobiono dla Irlandyi? rzekł: »Zdziałano cokolwiek; i to mężowi, który tego dokonał, wieczną zapewnia sławę;« daléj starał się mowca odpowiedzieć na pytanie: Coż pozostaje jeszcze dla Irlandyi uczynić? »Z tego powodu« rzekł ón, »już nie raz porównywałem wzajemny stosunek Kreołów i Hiszpanów z Katolikami irlandzkiemi i tymi, którym przez przemoc byli podlegli. Podobieństwo to i teraz nie całkiem ustało, albowiem Humboldt mówi, że chociaż ustawy do emancypacyi Kreolów przeszły, wszelako są zupełnie bezskuteczne, albowiem działał przeciwko nim duch, silniejszy od rządu, i to, co ten rząd wydał, czczém i próznem słowem uczynił. Bogdajby ci, którzy mają w ręku wodze rządu i kierują losami narodu, strzegli się, aby nie uczyniono niepodobném mądre wykonanie tego, co oni mądrze i dobroczynnie ugruntowali, a tem samém by położenie nasze nie stało się jeszcze smutniejsze, jak było wprzódy«, i t. d. Mówę tę, w któréj

P. Shiel rozwinął swoje zasady, jakoteż wszystko czego kraj potrzebuje, wystawił, przyjęto z oklaskami; gdy potém spełniano toasty za zdrowie Daniela O'Connell, miał P. Shiel z zapałem ku czci jego pochwałę, w której nazwał go »Oswobodzicielem Irlandyi.«

Francyja.

Król przyjmował w dniu 4. Listopada rano powinszowania z powodu swoich imienin, rodziny swojéj, a po mszy powinszowania Kanclerza, Ministrów, Prefekta Departamentu Sekwany, Rady municypalnéj, dwunastu Burmistrzów Paryża, Arcy-Biskupa, Duchowieństwa paryzkiego, Członków Instytutów, Konsystorzów, Rady Stanu, Marszałków, Sztabu Jenralnego Paryża i t. d.; poczém mieli posłuchanie Posłowie i Ambassadorowie Mocarstw obcych. Ogrodnicy król. ogrodów przynieśli Monarsze owoce swojego przemysłu. I przekupki paryzkie i wersalskie miały zaszczyt ofiarować Królowi bukiety z kwiatów.

Z powodu imienin Króla posunięto wielu wojskowych marynarki na wyższe stopnie. Trzech Kapitanów okrętów linijowych (Le Coupé, Ducrest, de Villeneuve i Botherel de la Bretonniere) mianowani są Kontr-Admirałami; dziesięciu Kapitanów fregat, Kapitanami okrętów linijowych, a sześciudziesiąt i jeden Poruczników Kapitanami fregat i t. d.

W dniu 31. Października zjechali do Grenoble Królestwo Ichmość Neapolitańscy z córką swoją Krystyną Królową Hiszpańską, przyjęci przez Xiężnę Berry, Infanta Hiszpańskiego i jego małżonkę, i Xięstwo Ichmość Orleańskich. W dniu 5. Listopada spodziewani byli wysocy Podróżni w Nimes, 7. w Montpellier, 9. w Perpignan, a dnia 11. miała młoda Królowa wstąpić na ziemię hiszpańską. Xiężna Berry powróci potém do Paryża, gdzie się znowu ze swoimi dostojnymi rodzicami za ich powrotem widzieć będzie.

Rząd kazał istotnie zaprowadzić ulepszenie w zarządzie więzienia paryzkiego *La force.* Dotąd rozdawano tam tylko raz na dzień potrawy i to rano między godziną 9tą a 10tą. Skutek był tego ten, że więźnie, których jedyną robotą było jeść, całą swoją porcyją na raz zjadali i przez to swojemu zdrowiu szkodzili. Porcyta ta będzie na dwie części podzielona, i więźniom dawano będzie dwa razy dnia, o godzinie 9. rano i o godzinie 4. z południa. Takie samo urządzenie zaprowadzone będzie we wszystkich więzieniach kraju, gdzie dotąd takowe jeszcze nie istnie.

Gazeta Francyi z dnia 9. Listopada pisze z Lizbony z dnia 21. Października: »Jest temu sześć lub 7 dni, jak tutejszy Nuncyjusz papiezki przesłał Ministrowi spraw zewnętrznych urzędową notę, w której oznajmił, że przyjmie charakter Nuncyjusza, czyli Legata Jego Świątobliwości przy Jego Król. Mci Don Miguelu I. Królu Portugalii, ponieważ do tego otrzymał instrukcyje swojego Dworu.«

Z Toulonu donoszą, »Statek bombardyjerski Hekla zawinął w dniu 31 Października do Arsenału dla naprawy. W dniu 2. popłynęła fregata Galatea na wschód. Tegoż samego dnia powróciły do portu, brygi: Faun, Hussard i Lezard; piérwszy, aby był roztakielażowany, drugi dla naprawy, trzeci dla nabrania żywności dla eskadry przed Algierem. Korweta Surprise wyszła w d. 29. z. m. pod żagle na wschód; płynie na niej do Morei Pułkownik Gerard, ze zleceniem dyplomatyczném, którego cel nie jest wiadomy. Przybywszy do Toulonu zbierał ón wszystkie wiadomości, które mu jakieś wyobrażenie dać mogły o interesach greckich.

Zjednoczone Niderlandy.

Oto jest królewska ustawa względem zaślubienia Xiężniczki Marianny: »My Wilhelm z Bożéj łaski Król Niderlandów, Xiążę Nassausko-Oranii, W. Xiążę Luxemburgski i t. d. Z uwagi że zamierzone zaślubienie naszéj wielce ukochanéj córki Wilhelminy, Fryderyki, Ludwiki, Karoli, Maryjanny Niderlandzkiéj, z Xięciem Fryderykiem, Henrykiem, Albrechtem, synem Krola Jmci Pruskiego, przyczyni się do szczęścia naszéj wielce ukochanéj córki, a oraz będzie korzyścią dla interessów narodu, albowiem przez węzły rodzinne, stosunki dobrego porozumienia z Dworem Pruskim ściśléj połączone zostaną; i z uwagi na artykuł 13. ustawy fundamentalnéj, po wysłuchaniu naszéj Rady Stanu, i za zgodą Stanów powszechnych, w skutek pomienionego artykułu ustawy fundamentalnéj, postanowiliśmy i postanawiamy niniejszém dać nasze zezwolenie do zaślubienia się naszéj wielce ukochanéj córki Xiężniczki Wilhelminy Fryderyki Ludwiki Karoli Maryjanny Niderlandzkiéj z J. Wy. Xięciem Fryderykiem Henrykiem Albrechtem, synem Króla Jmci Pruskiego.«

Pierwsza Izba przyjęła adres dziękczynny do Króla 20 głosami przeciwko 13. W d. 31. z. m. deputacyja obudwóch Izb Stanów powszechnych, mając na czele Prezydenta pierwszéj Izby, udała się do pałacu królewskiego dla podania tego adressu. Treść tegoż odpowiada słowo w słowo na mowę królewską posiedzenia zagajającą.

Szwecyja i Norwegija.

Podług wiadomości ze Sztokhelmu z dnia 30. Października, Król Jmć przyszedł zupełnie do siebie po ostatnéj słabości.

Hr. Lagerbjelke podał wydziałowi konstytucyjnemu projekt, ściągający się do zmiany ustawy o druku, podług którego sąd przysięgłych zupełnie ustaje, każde przekroczenie przeciwko wspomnionemu prawu będzie przez sądy rozpoznawane, prawo konfiskowania każdego Dziennika służące dotąd Kanclerzowi nadwornemu ustaje, każdy wydawca zapłaci pewną summę jako rękojmiją. Gdyby atoli sąd przysięgłych miał być utrzymany, tedy takowy musi trwać rok, a członkowie onegoż niepowinni być każdego razu na nowo obierani. Wydział konstytucyjny dał już zdanie swoje o tym projekcie, i większą część zawartych w nim odmian przyjął.

Powiększony wydział Stanów przystąpił w d. 30. Października do głosowania na różne uchwały Stanów Państwa, względem trzeciego głównego tytułu budżetu, lecz odrzucił wszystkie przez zwyczajny wydział Stanów proponowane podwyższenia, wyjąwszy przez Stan szlachecki dozwolone, w ilości 66000 tal. na uregulowanie płacy wojska.

Rossyja.

Dziennik Odeski z dnia 2. (14.) Listopada donosi:

— Z Odessy dnia 2. Listopada. —

Od dnia 30. Października, do dzisiejszego poranku, byliśmy po kilka razy przestraszeni, że zaraza morowa rozszerza się w mieście, lecz w istocie niemasz ani jednego przypadku któryby można za nowy uważać, prawda że d. 30. Października umarł jeden żyd ze znakami zarazy w szpitalu obserwacyjnym Mołdawanki, lecz szpital ten był od trzech dni zamknięty, ten sam żyd wzięty był z zamkniętego domu. Aby ułatwić dozór innych chorych wraz z nim będących, wszyscy zostali przeniesieni do tymczasowéj kwarantanny. Podobnież pokazały się znaki zarazy na żydzie zmarłym wczoraj rano w kwarantannie, przy rogatce Chersońskiéj, lecz człowiek ten był od dni 10 pod obserwacyją. W kwarantannie portowéj umarło pięć osób zpomiędzy tych, które już były dotknięte tą zarazą, a jedna osoba podéjrzana zachorowała. Oprócz tego zawinął tu jeden okręt zarażony. Dwóch majtków umarło na pokładzie, reszta osady, jakoteż sam okręt poddane zostały surowości praw kwarantanny.

Jedna dzielnica miasta i kilka domów, zamknięte od 16. Października, ukończywszy czas przepisami kwarantanny oznaczony i będąc zupełnie oczyszczone podług systematu Tymona de Merwo, uzyskają dnia jutrzejszego wolność dla związku z miastem. Domy późniéj zamknięte pozostaną w takim stanie, dopóki się onym czas nieskończy.

Przedsięwzięte przez władze środki, jakich wciąż nie przestaje używać dla zachowania publicznego zdrowia nie przeszkadzają ładować okręty. Kommissyja prywatna mianowaną została do czuwania nad zachowaniem przepisów zdrowia, i od Poniedziałku ostatniego, nasi negocyjanci poczęli ładować do wysłania za granicę od 8 do 10 tysięcy czerwerti pszenicy co dziennie.

Jenerał Gubernator Nowéj Rossyj odebrał urzędową wiadomość z Adryjanopola, że ratyfikacyje traktatu pokoju zostały wymienione d. 18. (28.) Paźd. przez pełnomocników obudwóch Dworów.

List z Odessy z dnia 6. Listopada wyraża: »Ces. rossyjski Sprawujący interessa przy W. Porcie, rzeczywisty radca Stanu Buteniew, znajduje się od kilku dni na pokładzie okrętu kupieckiego w celu odpłynienia do Bourgas, a z tamtąd udania się do głównéj kwatery, lecz dla wiatrów przeciwnych niemógł dotąd opuścić zatoki. Z téj saméj przyczyny i reszta osób do rossyjskiego poselstwa w Konstantynopolu należących, wstrzymały swoję podróż. Dzisiaj rano ces. rossyjski rzeczywisty tajny radca Hr. Pahlen, jeden z należących do układów pokoju w Adryjanopolu, przybył tu na rossyjskiéj fregacie z Burgas. Nie mamy tu jeszcze wiadomości, czyli poselstwo tureckie do Petersburga przeznaczone, które jak słychać miało w Kaffie na ląd wysiąść opuściło Bosfor. Kilkaset tureckich jeńców wsiadło na okręty przewozowe, i odpłynęło do Bourgas.

Turcyja.

Najnowsze wiadomości odebrane w Smyrnie z Kandyi dochodzą do dnia 9. Października. Zamieszanie trwa ciągle na téj wyspie, a nawet w ostatnich czasach przybrało groźny charakter. Grecy naszli Kaneę i Kandyją, zachęceni przez Deputowanych którzy powrócili z kongressu w Argos, przyrzeczeniem pomocy w pieniądzach i broni. Przy wycieczce z Kandyi uczynionéj w d. 7. Paźd. przez Seraskiera téj wyspy Suleimana Paszę przedsięwziętego, powstańcy zostali ze znaczną stratą do swoich stanowisk odparci.

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; Drukiem: Piotra i Augusta Pillerów.